

toet overmorgen. Zoo blijft men talmen  
beel het leven lang. Er is immers geen  
haast bij; geschiedt de bekeering in dit  
leven niet, dan kan het ewigdoen na dit  
leven. De poort der genade blijft toch  
openstaan.

Zoo maakt deze leer zorgeloze menschen.  
Ze is een slaappmiddel, dat de conscientie  
verdooft. Niet in eens. Nog werkt daartoe  
de ernst van Gods Woord, dat ons toeroept:  
haast u om uws levenswil te zeer na. Maar  
het gif zal allengs verder doordringen; het  
beginst werkt door, ook al heeft men het  
zoo niet bedoeld. En het gevolg zal wezen,  
dat de prediking alle kracht verliest.

Daarom hebben onze Kerken hier wel  
toe te zien en geen oogenblik te dilden,  
dat zulk een noodlottige dwaaller ook in  
onze kringen zou binnensluipen. En waar  
deze dwaaller zich juist aan dat geloofs-  
artikel van Christus' nederdaling ter helle  
vastknoopt, ons daardoor langs een zijweg  
haar onschijnlijke gevoelens in de Kerk  
binnen te dragen, moet hij dit artikel dub-  
bel de wacht worden gehouden. Deze dwaal-  
ler is toch veel gevaarlijker dan wat  
Rome leert van Christus' nederdaling naar  
de hel om de geloovige aartsvaders te ver-  
lossen. Bij Rome valt de beslissing nog in  
dit leven, want deze aartsvaders zijn in het  
geloof aan Christus ontslagen. Maar deze  
nieuwe leer laat Christus het Evangelie  
prediken aan alle afgestorven zielen, ook  
aan hen, die in hun leven van het Evangelie  
niets wilden weten.

## Leestafel.

WANDKAART VAN PALESTINA door Dr. A.  
NOORDTJEN en H. v. ZUYLEN, met medewerking  
van Dr. H. BLINK, Meppel, H. ten Brink.  
Met groote ingenomenheid begroeten we dit  
hulpmiddel voor het onderwijs in de bijbelsche  
geschiedenis, dat in twee edities verscheen,  
aangevend door den uitgever als „Editie A“  
en „Editie B“.

Wij meenen, dat hetgeen beide edities bieden,  
het duidelijkst aan onze lezers kan worden  
voorgesteld, wanneer we eerst bespreken wat  
ze met elkaar gemeen hebben, om vervolgens  
te wijzen op hetgeen „Editie A“ bovendien  
geeft.

Allereerst geven beide edities de hoofdkart,  
welke grenzen ruim zijn getrokken, n. l. ten  
Noorden van Sidon en Damascus, ten Oosten  
van Silcha, ten Zuiden van Tamar en Rehoboth  
en ten Westen van Gerar. In de bijgevoegde  
de handleiding zeggen Dr. Noordtjen en de heer  
v. Zuylen: „Eene kaart van Palestina moet  
aan een twaalf eischen beantwoorden. Ze moet  
seer nauwkeurig de bergteekening aangeven en  
ze mag niet lijden aan overlading. Het eerste  
is noodig, omdat alleen nauwkeurige kennis van  
den bodemvorm in staat stelt, tal van verschijn-  
selen in de geschiedenis van Israël juist te be-  
oordeelen“. Nadat dit met een paar voorbeelden  
is toegelicht, gaan de bewerkers aldus voort:  
„En wat den tweede eisch betreft: alleen die  
plaatsen welke een rol hebben gespeeld in de  
geschiedenis van Israël en van het Jodendom,  
behooren op zulk een wandkaart thuis. De  
leering mag niet lastig gevallen worden met  
die, welke slechts een enkele maal worden ge-  
noemd, maar dient door middel van de opge-  
geven plaatsen zich een beeld te kunnen vor-  
men van de hoofdbegeertenissen der bijbelsche  
geschiedenis“.

Aan bewerkers en drukker nu komt groote lot  
toe voor de wijze, waarop ze met deze twee  
eischen hebben rekening gehouden. Wat den  
eersten eisch betreft, zal het wel altijd de groote  
moelijkheid blijven, om het juiste compromis  
te treffen tusschen nauwkeurigheid en duidelijk-  
heid. Op de hoofdkart is de terreinhoogte in  
niet minder dan twaalf verschillende tinten aan-  
gegeven. Het komt ons voor, dat eenige ver-  
mindering van dit aantal aan de duidelijkheid  
ten goede zou zijn gekomen, zonder dat er de  
nauwkeurigheid te zeer door geschaad werd.  
Toch moet aan den anderen kant erkend, dat de  
levendigheid der voorstelling door dezen  
kleurenrijkdom wordt verhoogd. Het is inder-  
daad een lust voor het oog, over deze kaart  
rood te wandelen.

Behalve de hoofdkart bieden beide edities  
een zeer duidelijk plattegrond van Jerusalem.  
Het is hier niet de plaats voor wetenschappelijke  
discussie over de vraagstukken, waarvoor de  
plaatsbeschrijving van het oude Jerusalem  
sich niet stelt. Wij merken alleen op, dat de  
bewerkers — in overeenstemming met de  
meeste tegenwoordige geleerden — aannemen,  
dat de burch der Jebusieten, welken David ver-  
overde, op den Zuid Oostelijken heuvel lag,  
terwijl anderen — in aansluiting aan den groen-  
den kenner van Palestina Thomsen — dezer  
burch zoeken op den Zuid Westelijken heuvel,  
den z. g. Boven-Sion in verband waarmee zij  
den ook het Tyropoon-dal een andere  
plaats aanwijzen.

„Editie A“ nu geeft, behalve het genoemde,  
in de eerste plaats een kaart van de twaalf  
stammen, „om“, zooals de heeren NOORDTJEN  
en v. ZUYLEN in de Handleiding zeggen, „te  
ontkomen aan het gewone gebrek van een  
wandkaart van Palestina, dat hier de verschil-  
lende tijdperken van Israël's geschiedenis tot  
een vaak onkenbaar geheel zijn doorgeworpen“.  
Inderdaad zou de duidelijkheid der hoofdkart  
te zeer onder hebben geleden, wanneer de namen  
der stammen er niet overal in groote letters op  
waren aangebracht. Toons geeft de hoofdkart  
alleen in verschillende roode stippenlijnen de  
politieke grenzen ten tijde van Jezus' omwan-  
delling, terwijl op de eerste bijkaart de stammen  
niet verschillende kleuren zijn aangeduid. Ook  
hier onthouden wij ons van wetenschappelijke  
discussie. Alleen vragen we, of niet uit Josua  
19: 20 moet worden afgeleid, dat het aan Aser  
toegewezen gebied voor een klein gedeelte ten  
Zuiden van den Karmel lag.

Een gelukkige gedachte was het, op deze  
stammenkaart de plaatsen aan te geven, welke  
niet tenstond door Israël in bezit zijn genomen.  
„Op die wijze“, zoo zeggen de bewerkers terecht,  
„zal het den leerling mogelijk zijn, zich althans  
eenigermate een beeld te vormen van den toestand  
van Israël tot aan het optreden van David“.  
Vender geeft „Editie A“, behalve een twaalf  
stammen-profielen, kaarten van het Sinai-schie-  
deland, de Eufraat-Tigris-Vlakte, en de Reizen  
van Paulus. Op deze drie kaarten zijn de hoog-  
tepunten slechts in vier kleuren aangegeven,  
noodzakelijk om de duidelijkheid niet te wenschen over-  
lasten. Op alle drie komt de samenhang van  
Palestina met de omringende landen zeer goed  
uit. Die van het Sinai-schieveland geeft tevens  
in roode letters aan, welke niet-Israëlische  
volken in en om Kanaän hebben gewoond.

Twee drukfouten zijn ons opgevallen. Op de  
kaart van de Eufraat-Tigris-Vlakte staat Esch  
voor Erec, en op de hoofdkart begint de  
naam der Araba (ten N. van de Doodse Zee)  
met een B in plaats van met een A.

Veel goeds ware nog van deze kaart te zeggen.  
De auteurs hebben een voortreffelijk stuk  
werk geleverd en aanspraak op den dank van  
wie getoepen zijn onderricht in bijbelsche ge-  
schiedenis te geven. Wij wenschen hun wand-  
kaart spoedig een plaats in onze catechisatie-  
kavels en schoolvertrekken.

2. GEILLUSTREERDE CHRISTELIJKE SCHEUR-  
KALENDER VOOR 1910. J. N. Voorhoeve's Gra-  
venhage.

Ook de heer Voorhoeve zond ons een Christe-  
lijken Scheurkalender ter aankondiging.  
Gaarne voldoen wij aan zijn wensch, want  
deze kalender is zoo naar vorm als inhoud ver-  
dienstelijk. Tekst en teekeningen zijn zeer  
gelukkig, en de tekst aan de voorzijde houdt  
verband met het verhaal aan de achterzijde.  
Wat deze kalender ook zeer aantrekkelijk maakt  
zijn de daarin opgenomen 12 bijbelsche platen  
in kleuredruk, getekend door den heer J. H.  
Jansz Jz. Men vindt hier een EERSTE REDE,  
en wel uit de geschiedenis van de Schepping  
tot den Torenbouw van Babel.

Het schild met het opschrift: „DE HELFT IS  
MIJ NIET AANGEREED“, geeft: „De ontmoeting  
van koning Salomo en de koningin van Scheba“.  
Deze Salomo ziet er wel een beetje heel weinig  
semietich uit.

Als Premiestuk wordt aangeboden: „Van Slaaf  
tot Overwinnaar“, de levensgeschiedenis van den  
bekenden Chineeschen geleerde Hsi, die in 1873  
christen werd. Een boek wijf beweert naar dat  
van HOWARD TAYLOR door A. LUKKENS. Ook  
voor de kennis der zending in China zeer be-  
langrijk.

## Dereenigingaleven.

VEREEN. TOT CHRIST. VERZ. VAN  
KRANKZ. IN ZEELAND.

„Gode zij dank, dat men in de laatste tijden  
de krankzinnigen als voorwerpen van barmhartig-  
heid is gaan beschouwen. Nog niet zoo lang  
liggen de tijden achter ons, dat men een krank-  
zinnige en een misdadiger onder één dak  
huisvestte, omdat het „gekenhuis“ als onder-  
aardeling aan het inlichting verboden was. De  
gevangenaars hadden toen ook de zorg voor  
de krankzinnigen, en poogden door ruw  
geweld die ongelukkigen „tot rede“ te brengen.  
Wat wanhopende en overschrijbare arbeid voor  
de stichtbewaarders! Wat droevig en pijnlijk lot  
voor die slachtoffers der gerechtelijke dwaling!  
Eere aan de fransche psychologen en psychiaters,  
die aan deze mishandeling der geesteskranken  
een einde gemaakt hebben.“

„En nog meer dankbaar zijn we voor wat  
Engeland ons te dezen opzichthouwen. Immers  
toen men den krankzinnigen als patient ging  
beschouwen, werd eerst heel gezocht in de zo  
genaamde paedagogische methode, waarbij men,  
met de beste bedoeling, door spartaansche ge-  
strengheid alle vreemde uiting van het gekrenkte  
stelsel wilde onderdrukken. Een onzer peri-  
odieken (Wetenschap, Bl. Nov. 1908) deelde  
omlans nog eens mede welke middelen werden  
aangewend. Men ontstak in het vertrek van  
den patiënt plotseling een hel schitterend en  
sterk knetterend vuurwerk, of schoot onverwacht  
pijstoschoten vlak langs zijn oor af. Men ging  
met hem wandelen, en wierp hem onverhoeds  
in een sloot. Ook wel bood men een touw  
over zijn oksels, heescht hem in de hoogte en  
liet hem dan in duizelingwekkende vaart naar  
omlaag schieten. Lag de ongelukkige te slapen,  
men wierp van uit de hoogte een emmer ijkkoud  
water op zijn lichaam. Of wel men sloot hem  
op in een donker hol met geestelijk ongedierte.  
Als „bijzondere middelen“ beval men aan:  
sterk bijtende Spartaanse vlieg op de huid smeren,  
de voeten met brandendeels bestrijken,  
gloeiende lak op het lichaam laten afdruppen.  
Soms ook bood men den lijder — en dat  
alles, zoo men meende, voor zijn bestwil —  
een zak vol levende mieren op zijn blooten  
rug. Zelfs werd de „Hornische machine“ uitge-  
bracht, een soort bank, waarop de patiënt,  
overlangs uitgetrekt, met razende snelheid in  
de ronnte gedraaid werd.“

Uit Engeland kwam echter de tegen tot het  
continent van de methode, die leerde, de krank-  
zinnigen liefderlijk als zieken te behandelen.  
„Dientengevolge bouwde men nu geen kerker-  
achtige „gekenhuizen“ meer met getraliede  
vensters, maar rustige herstellings-oorden en  
schoone paviljoenen in fraaie tuinen, gelegen  
bij lommerrijke bosschen. De kranken werden  
behandeld naar den eisch hunner ziekte. Men  
legt ze in bed, geeft ze baden, doet ze geniet-  
ten van de frische lucht, spreekt ze liefderlijk  
toe en behandelt ze zoo zacht en tegemoet-  
komend als mogelijk is.“

„Het schoone resultaat van deze methode is  
dat de patiënten veel kalmer worden, dat de  
woestheid verminderd, dat de omgang tusschen  
verplegers en verpleegden vertrouwelijker wordt.  
En wat waarlijk niet het minste is, dank zij  
deze medische methode, komen metterdaad vele  
gevallen van genezing voor. Dat alles nu is daer-  
aan te danken, dat God het menscheijk oog  
voor het lijden dezer zielsongelukkigen heeft  
geopend, dat een geest van ontferming zich  
van ons hart heeft meester gemaakt, dat onze  
ziel in barmhartigheid tot de ellendigen uitgaat,  
om medelijdend de helpende hand aan die deer-  
niwaardigen toe te steken. Men weet en ver-  
staat, dat de krankzinnigen „voorwerpen van  
barmhartigheid“ zijn, en dat de barmhartigheid  
hier een heilige roeping ontvangt, een wel moet  
lijke, doch ook heerlijke taak zich niet tever-  
trouwen.“

Aldus sprak Dr. A. Kuyper Jr. van Vlietin-  
gen in den bidstond van de 20 juni j. g.  
houden ge algemeene vergadering der Vereenig-  
ing tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen  
in Zeeland, van de vereeniging die het  
voortrecht had, den 5 en 6 Mei derzes jaars haar  
stichting te openen, die den lieflijken naam  
„Vredesrust“ draagt. In dien naam lijf reeds  
iets uitgedrukt van de veranderde opvattingen  
inzake de krankzinnigenverpleging, gelijk dit  
ook min of meer het geval is met „Bloemendaal“, „Veldwijk“, „Dennenoord“. Dat zijn  
geen namen voor oorden van verschrikking;  
wel, om met den secretaris van genoemde ver-  
eeniging te spreken, van oorden van ellende,  
maar dan toch van oorden om ellende te leni-  
gen.

Veel meer echter dan de naam, dien onze  
christelijke krankzinnigenverpleging dragen, veel  
meer ook dan hun uiterlijk aanzien, legt van  
de omwenteling der begrippen hun inwendige  
inrichting en de behouding, die de kranken  
er onbevonden, getuigenis af. Zoo oort, dat  
heeft de christelijke liefdadigheid op dit terrein  
in ons land pioniersarbeid verricht. Terwijl de  
ruwe methode van voorheen nog niet allerwegen

schijnt verdronken te zijn, staan haar stichtin-  
gen daar als het symbool van vooruitgang en  
beschaving, als het symbool ook van christelijke  
naastenliefde, overvaardigheid en zelfopoffering.

Niet onwaardig zijde de secretaris op de jaar-  
vergadering:

De gebouwen, zeker in de eerste plaats noodig,  
verteenwoordigen voor uw Bestuur toch slechts  
den ruwen omtrek, den levenlozen romp. In  
die doode lichamen moest door talrijke beoef-  
ningen leven ingeblazen worden. Na den Genees-  
heer Directeur, die het verantwoordelijk Hoofd  
der Stichting is, en die en gros de Stichting  
had te beheren, moest daar voorts ieder op  
zijn plaats worden gebracht.

„De administratie voor de financiële belan-  
gen en de huismeester voor den inventaris. De  
kok voor het rantsoen en de tuinman voor de  
plantage. De machinist voor den wateroren en  
de naaijstroom voor de kleding; en dan het  
talrijke personeel voor de paviljoenen. Voorts  
moest gezorgd worden, dat met het talrijke  
personeel ook de benodigdheden om te kunnen  
wonen, binnen kwamen.“

„Liedtken, bedden, dekens, stoelen en  
tafels, lampen, kopjes en bordjes en zoveel  
meer. Met deze moest er voorraad zijn van  
levensmiddelen en huishoudelijke benodigdheden,  
van kleding, allerlei mondvoorraad en  
zoo veel meer andere zaken. En indien er iets  
is, dat uw Bestuur den afstand heeft leeren  
begrijpen, die daar ligt tusschen het tijdeperk,  
toen een gansch volk zijn levensonderhoud  
ontving door water uit den rotssteen en manna  
uit den hemel genoot, en oorten veelvleischenden  
tijd, dan was het wel de uitrusting van „Vrede-  
rust“.“

Hoester aan „Vredesrust“ behoefte was, bleek  
uit de mededeelingen, die de voorzitter ter  
jaarvergadering, dus nog geen twee maanden  
na de opening, doen kon. Reeds toen bedroeg  
het getal patiënten 75 (34 mannelijke en 41  
vrouwelijke). Twee vrouwen waren overleden.

In dienst waren een huisvader en een moe-  
der en een hoofdverpleger-huismoeder, 8  
verplegers en 12 verpleegsters. Voor keuken,  
huis- en tuindienst waren aanwezig 12 personen,  
van welke allen mocht gezegd, dat zij naar de  
de mate konner krachten met toewijding in de  
zaak der Christelijke verpleging van krankzinnigen  
werkzaam waren.

De godsdienstoefeningen worden des Zondags  
gegeleid gehouden. Verschillende predikanten,  
Herv. en Geref., door het Bestuur daartoe aan-  
gevoerd, gaan daarbij voor. Voor het overige  
werd door den Voorzitter zoveel mogelijk de  
geestelijke leiding waargenomen: het bezoeken  
van personeel en patiënten, het houden van den  
maandelijkse bidstond, het leiden van be-  
grafnissen enz. Sedert enkele weken is de  
voorzitter tot geestelijk verzorger benoemd,  
gelijk de bladen melden.

Tuans nu we dit schrijven, hebben de con-  
stanten reeds het bericht gebracht, dat uitbreiding  
van het gesticht noodzakelijk is geworden en  
dat daartoe besloten is. Het moge tot droefenis  
stemmen, dat er in onzen tijd zoveel krank-  
zinnigen zijn, tot dank stemt het, dat de christe-  
lijke barmhartigheid bereid staat te zorgen voor  
allen, voor wie men op haar een beroep doet.

## Officieele Berichten.

De classe Almkerk heeft in hare vergadering  
van 18 Nov., gehouden te Werkendam, peremptoir  
onderzocht en toegelaten den heer G. M. van  
Rennes, beroepen predikant te Dussen.

Namens de classe:

Ds. P. H. DE JONCK, scriba.

Vergadering der classis Ommen,  
28 October 1909.

De vergadering wordt op de gebruikelijke  
wijze geopend.

Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd.  
Het Moderamen bestaat uit de Ds. De Jong,  
praeses; Van Heuten, scriba; Goris, assessor.

Voor het persverslag wordt Ds. de Vries  
aangewezen.

Nouten worden gelezen.

Het rapport, uitgebracht over de gehouden  
kerkvisiteatie, gaf stof tot dank.

Ds. de Vries geeft een beschouwing over:  
„de wijze van inlichtoefening in onze Geref.  
kerken“, waarop eenige gedachtenwisseling volgt.

Aan de kerken van D. wordt in drie toekanten  
advies gegeven om met de censuur voort te  
varen.

De collecten worden gestort. Tevens wordt  
aangekondigd op steun voor den arbeid in  
Duitsland.

Enkele kerken spreken over de regeling van  
het quorum.

Bij de rondvraag naar art. 41 K. O. vraagt  
Hardenberg zedelijke en financiële steun  
voor het kerkgebouw te Gramsbergen.

Als constuit van De Krim wordt Ds. Lambers  
aangewezen.

Roepende kerk voor de volgende vergadering:  
Hardenberg.

De korte notulen worden gelezen.

Na dankzegging door den assessor, sluit de  
praeses de vergadering.

Op last der classis:

S. DE VRIES.

Nieuwe-Lemmen, 29 Oct. 1909.

Kort verslag van de vergadering der  
Geref. Kerken van de classe Klun-  
derf, gehouden op 9 Nov. 1909.

1. De vergadering wordt geopend door Ds.  
Goris, terwijl gezongen wordt Ps. 144: 2 en  
gelezen Hebr. 4: 9 en 10.

2. De praeses benoemt Ds. Donner en oud.  
v. d. Pat tot het nazien der credentiairbrieven,  
waartuit blijkt, dat alle kerken wettig zijn  
vertegenwoordigd.

3. Door den praeses worden de Prov. Dep.  
ad examina Ds. Goedbloed en Brummelkamp  
verwelkomd. Ds. Donner gelukwenscht met de  
te ontvangen onderscheiding vanwege H. M.  
de Koningin. Ds. Zwijsen is als Dienaar des  
Woords van Raamsdonk voor 't eerst tegen-  
woordig.

4. Naast den praeses, Ds. Goris, hebben  
ditting in 't Moderamen: Ds. Zwijsen als scriba,  
Ds. Ruys als assessor.

5. De notulen der vorige vergadering worden  
door Ds. Ruys gelezen en door de vergadering  
goedgekeurd.

6. Rapporten worden uitgebracht: door Ds.  
Goris als classis-correspondent; door Ds. Donner  
betreffende kerkvisiteatie te Willemstad; door de  
kerk van Moerdijk in zake het beroep van  
Ds. Zwijsen naar Raamsdonk, waarvoor approbatie  
werd verleend; door Dep. hulphbe. kerken  
bij monde van B. P. Maris, ontvangsten / 120.58,  
uitgaven / 36. B. P. / 54.58; door Ds. Mulder  
in zake den Zondagsdag.

7. De classe, gehoord de aanvraag van Ds. J.

H. Donner Jr., om ontslag van de kerk te Breda,  
naar art. 13 K. O., ondersteund door den  
kerkeraad, verleent, met steun van Prov. Dep.,  
hoevel met leedwezen, op de meest eervolle  
wijze aan Ds. D. emeritaat, ingaande op 1 Dec.  
1909, met dankbetuiging voor al zijn arbeid.  
De classe spreekt uit, dat Ds. D. blijft behouden  
den naam en de ere van Dienaar des Woords.  
Hem wordt toegebeden de zegen des Heeren  
in zijn nieuwen werkkring op de Stichting  
„Vredesrust“ te Bergen-op-Zoom.

8. Een zuster uit Breda verkrijgt gelegenheid  
om hare bezwaren tegen de handelingen des  
kerkerads in het midden te brengen.

9. Aan 't verzoek van de classe 't-Bosch om  
hulp in de vacante kerken Helmond en E'nd-  
hoven zal worden voldaan.

10. De kerk van P. ontvangt approbatie in  
zake beroepsbrieven (pensionengelden).

11. Tot deputaten worden benoemd: Ds. L. G.  
Goris als corresp., sec. Ds. A. J. Mulder; quacitor,  
oud. H. N. Baasjok; sec. Ds. E. Zwijsen. Archief  
bew. kerk: Klundert, kerkvisitatoren: Ds. E.  
Zwijsen en L. G. Goris, sec.: Ds. A. J. Mulder  
en A. L. Ruys. Voor examina: Ds. L. G. Goris,  
A. J. Mulder en E. Zwijsen. Voor hulphbe.  
kerken: Ds. E. Zwijsen, oud. L. Pant en H. Danc.  
Voor approb. en loonak. der kerk in Breda en  
Zevenbergen. Als corresp. Theol. School Ds. L.  
G. Goris.

12. Breda zal op 2 Zondagen vacature-  
beurten ontvangen, Willemstad 1 Zondag om  
de 3 weken, Moerdijk 1 Zondag. Aan den  
quacitor wordt de regeling opgedragen.

13. Als constuit voor Breda wordt benoemd  
Ds. Zwijsen, voor Willemstad Ds. Munnik.

14. Bij de rondvraag naar art. 41 K. O.  
ontvangen Breda en Willemstad advies in zake  
't beroepingswerk. Bij het afscheid van Ds. D.  
op 28 Nov. zal de classe door den constuit  
worden vertegenwoordigd. Fijnnaar ontvangt  
advies inzake twee broeders. Moerdijk sal een  
3. mnd. steun worden verleend. Zevenbergen  
ontvangt advies ten opzichte van de benoeming  
van kerkeradsleden, die elkander zeer na in  
den bloede bestaan.

15. De br. Ardan en Schriek worden benoemd  
tot nazien der rekening van den quacitor.

16. Raamsdonk zal D.V. 23 Febr. 1910 de  
classis samenroepen te Klundert.

17. Aanbevolen wordt door den praeses dezer  
winter Rosendaal te helpen in den D. des W.

18. Nadat de praeses een hartelijk afscheids-  
woord tot Ds. Donner heeft gericht, 't welk  
met een hartelijk woord van dank en aanbeve-  
ling door Ds. D. wordt beantwoord, zingt de  
vergadering D. d. toe Ps. 121: 4 en sluit de  
praeses de vergadering, na dankgebed door Ds.  
Donner.

In naam en op last der classis:

A. L. RUYS, h. t. assessor.

Dinteloord, 9 Nov. 1909.

## Buitenland.

Duitsland. Strijd tusschen rechts  
en links.

In de Berlijnsche bladen kon men dezer  
dage het volgende lezen, waaruit blijkt op  
welke manier in vele streken de strijd tusschen  
de rechten en linkers in de Evangelische  
landkerk gestreden wordt.

Enige dagen voor Paschen van het jaar  
1907 kwam te Dortmund het zoontje van den  
heer Nickel uit de school thuis en verhaalde  
den vader een geaai 200 wit als een doek, dat de  
Oetleher gezegd had, dat alles wat over den  
Heere Jezus verteld werd, niets dan „spreekjes“  
waren. Deze „Oberlehrer“ was de predikant  
Traub. De heer Nickel wilde zich nu persoon-  
lijk overtuigen van de gevelens van den pre-  
dikant Traub en ging hem daarom hooren, toen  
hij op Paschen in de Reynold kerk te Dortmund  
predikte. Wat hij toen hoorde, was voor hem,  
als belijder van den Christus, bovenmate stultend.  
Traub zeide dat hij niet aan de Godheid van  
Christus geloofde, noch aan de wonderen, noch  
aan de opstanding van den Gekruisigde, zelfs  
niet wanneer deze notariel bevestigd werd. In  
zijn verontwaardiging schreef de heer Nickel  
den predikant Traub daarop een brief, waarin  
hij dezen een vijand van het kruis van Christus  
noemde, dien de Christelijke kerk in haar  
midden niet moest dulden. Hij ging er ook toe  
over om den hypermodern predikant bij het  
Consistorium en bij den Opperkeraad aan te  
klagen, welk laatste College na onderzoek er  
toe kwam om den heer Traub te kennen te  
geven, dat het beter was dat hij zijn ambi-  
tie aflegde. Traub was echter daarvoor niet te  
vinden.

Daarna verscheen er in de *Vossische Zeitg.*  
te Berlijn een lang artikel, waarin de persoon  
van den aanklager scherp werd aangevallen.  
Nickel was volgens den schrijver in de *Voss.*  
*Zeitg.* een „spreekhoofd“ en „opion“, wiens doen  
te brandmerken was. Bij het Consistorium en  
bij den Opperkeraad had de man afgedaan.  
Dit gaf den heer Nickel weer aanleiding, den  
redacteur van de *Voss. Zeitg.* en den hoofd-  
redacteur van de *Dortmunder Zeitung*, die het  
stuk overgenomen had, bij het gerecht aan te  
klagen. Deze redacteurs beweerden voor de  
rechtbank van het „Schöffengericht“, dat zij  
niet beledigden en niets te scherp van den  
heer Nickel geschreven hadden; men moest  
naar de kerk gaan om gesticht te worden, en  
niet om er te spionneeren! De rechtbank was  
het echter daarmede niet eens; de heeren  
werden tot het betalen van een geldboete van  
50 mark veroordeeld. In hooger beroep bevestig-  
de de „Strafkammer“ van het „Landgericht“  
van Dortmund dit vonnis, en sprak uit dat de  
heer Nickel niet uit gebrek aan vroomheid den  
predikant Traub was gaan hooren; als geloovig  
Christen had hij er zich persoonlijk van willen  
overtuigen, hoe de predikant Traub over de  
belijdenis der Christelijke kerk dacht. Daarom  
kon men den heer Nickel geen onzuivere  
bedoelingen ten laste leggen. Nickel heeft als  
gevolgrijg man voor zijn recht gestreden.

Wij kunnen ons in dezen afloop verheugen,  
al hadden wij liever gezien dat de heer Nickel  
zijn klacht niet voor den rechter gebracht had.

Frankrijk. Herdenking van Calvijn  
te Parijs. Eene vergadering van  
Protestanten van verschillende  
richting.

Op den 1sten November werd in het Trocadero  
te Parijs het feit herdacht, dat voor vierhonderd  
jaar Calvijn geboren werd. Bij deze gedachten-  
viering werd niet gebeden; het Woord Gods  
werd niet gelezen; er gebeurde niets dat aan  
de vergadering een goddienstig karakter geve-  
ken, of het moest het zigen van psalmen door  
een koor zijn. Ongeveer 5000 personen waren  
tegenwoordig. De hoogleeraar Doumergue,  
de bekende geleerde biograaf van Calvijn, sprak  
over Calvijn als Fransman; een ander rede-  
naar over Calvijn op de Fransche taal; weder

een ander preeste Calvijn als den eigenlijken  
indirecten geestelijken vader der bekende  
„verklaring van de rechten van den mensch“ in  
1789, het beginsel van de groote revolutie in  
1789; een vierde spreker gewaande van hetgeen  
Calvijn voor de jeugd had gedaan; de voor-  
zitter, Generaal d'Ambois de Larbont, gedacht  
de vele trouwe dienaren, welke Frankrijk uit  
het kamp der Protestanten sedert den tijd der  
Huguenoten gehad had. Het geheel was omlijst  
door het zingen van Psalmen, gelijk die in den  
tijd der reformatie in Frankrijk aangeheven  
werden; welke Psalmen zulk een machtig  
propagandamiddel voor de hervorming geweest  
zijn. Een koor van 500 zangers onder leiding  
van den musicus Haguenia voerde deze Psalmen  
op voortreffelijke wijze uit.

Wij betreuen het, dat in Frankrijk Calvijn  
ook door vele Protestanten beschouwd wordt, als  
de eigenlijke vader van de Fransche revolutie.  
Kran het zijn dat de man, die met alle kracht  
streefde voor de soevereiniteit Gods op elk terrein  
des levens, de oorsprong was van de beweging,  
die aanbidding van de godin: de menscheijke  
rede, in haar banier geschreeven had?

In het eind van October had te Nimes eene  
„Algemeene vergadering van het Protestantisme“  
plaats. In deze vergadering waren de verschillende  
richtingen, waarin het Protestantisme uiteenvalt,  
vertegenwoordigd door 80 afgevaardigden. Men  
kwam niet bijeen om goddienstige zaken te  
bespreken; dit zou tot niets geleid hebben,  
omdat men van elkander al te zeer in gevoelen  
verschilde; men vergaderde om gemeenschap-  
pelijke belangen, op zedelijk en maatschappelijk  
gebied te bespreken. Alle Protestanten hebben  
er bijvoorbeeld belang bij, dat in Frankrijk  
vrijheid van conscientie heersche en dat geen  
pornografische literatuur het volk bederve.

Welns, voor die gemeenschappelijke belangen  
zullen alle Protestanten zich samen verenigen,  
om vereenigd tegen conscientiedwang en onse-  
delijkheid te strijden. Wij vragen: zou men zich  
niet voor hetzelfde doel ook tot de Roomsche-  
geinden kunnen wenden?

De vergadering besloot eenstemmig te protes-  
teeren tegen den gewetensdwang, die op  
Madagascar uitgeoefend wordt; men zou die  
zaak opnieuw den president minister en den  
minister van koloniën op het hart binden. Ook  
werd een scheidsrecht ingesteld, tot hetwelk  
de gemeenten zich kunnen wenden wanneer er  
sich conflictien voordoen, om op die manier  
processen voor de rechtbanken te vermijden.  
De predikant Babet had een manifest aan alle  
Protestanten van Frankrijk opgesteld, dat aan  
de gemeenten zal gezonden worden. Men besloot  
om de vijf jaren saam te komen.

## Gemengd Nieuws.

In Duitsland komen op een miljoen inwoners  
aankijk 220 zelfmoorden voor: in Frankrijk 225,  
in Zwitserland 221, in Oostenrijk 163, in Engeland  
87, in Noorwegen 63, in Italië 56, in Rusland 33,  
in Spanje 18. Terwijl overal het getal der zelf-  
moorden toeneemt, verminderd dit in Noorwegen  
en wel al sedert jaren; het ligt voor de hand aan  
te nemen, dat dit te danken is aan het feit, dat  
door wettelijke maatregelen en door de medewer-  
king van allen die het wel meenen met het Noor-  
weegsche volk, de drankucht krachtig beteugeld  
werd.

Wat de oorzaken van den zelfmoord betreft, zoo  
schrijft de *Allg. En. Luth. Zeitg.* wordt de meening  
ingedeeld, die in de laatste jaren vooral wortel ge-  
schoten had, dat zelfmoord gemeenlijk veroorzaakt  
wordt door krankzinnigheid, door de jongste onder-  
zoeken van specialisten wederproken